

Zlínský kraj

Michaela Blahová

členka rady
sociální záležitosti, neziskový sektor a rodinná politika

Vážená paní
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.,
Veřejná ochránkyně práv
Údolní 39
602 00 Brno

Zlín, 29. října 2018
Č.j.: 67185/2018

Vážená paní Šabatová,

byla jsem pověřena hejtmánem Zlínského kraje Jiřím Čunkem k vyřízení Vašeho dopisu č. j.: KVOP-39295/2018 ze dne 21. září 2018.

Vámi zasláné doporučení jsme podrobně prostudovali a lze uvést, že realizaci zasláných doporučení limitují možnosti kraje, a to především v oblasti financování.

Obecně je třeba uvést, že MPSV poskytuje krajům jednoleté financování na sociální služby, které je nepřevoditelné. MPSV tedy poskytuje účelově určenou dotaci na financování běžných výdajů souvisejících s poskytováním základních druhů a forem sociálních služeb dle §101a zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Kraj předkládá MPSV žádost o poskytnutí dotace vždy na příslušný rok a součástí žádosti je požadavek na výši dotace, který vyplývá ze střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje.

Následně kraj poskytuje vyrovnávací platby poskytovatelům zařazeným v Základní síti sociálních služeb na základě analýz z let předchozích, nejedná se tedy o „průměrnou cenu“.

Vyjádření k doporučení pro kraje a zřizovatele:

1. Příprava střednědobých plánů

Do dnešního dne byly do přípravy střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb zapojováni poskytovatelé sociálních služeb, obecní úřady, sociální pracovníci obecních úřadů a krajského úřadu. V současné době probíhá zpracování Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb (dále jen SPRSS) ve Zlínském kraji pro období 2020 – 2022. Do přípravy budou efektivně zapojováni všichni aktéři. Součástí budou pracovní skupiny, do jejichž složení budou zapojeni jak poskytovatelé sociálních služeb, pracovníci obcí, uživatelé sociálních služeb a zastřešující organizace, jež tematicky řeší potřeby cílových skupin, na které se plán zaměřuje.

Na zpracování plánu se rovněž podílejí aktivně i sociální pracovníci jak obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, tak metodici sociální práce na Krajském úřadě, jež nepříznivé sociální situace osob ve Zlínském kraji aktivně řeší a mohou tak potřeby těchto osob promítnout do definovaných opatření. V současné době pracujeme s evidencí odmítnutých žadatelů o sociální službu, se kterými nemohl poskytovatel z kapacitních důvodů uzavřít smlouvu o poskytování služby. Jako odmítnuté budeme sledovat i stávající klienty sociálních služeb, jejichž potřeby nejsou uspokojovány v požadovaném rozsahu.

Snahou Zlínského kraje bude, stejně jako ve stávajícím SPRSS, aby SPRSS obsahoval vize a zaměření pro další směřování sociálních služeb. Akční plány, jež budou prováděcími dokumenty tohoto strategického dokumentu, by měly být konkrétní vždy na daný rok, a to ve formě konkrétních opatření, která budou termínovaná a měřitelná.

2. Nástroj pro zajištění služby, která je i přes poptávku v přiměřeném časovém horizontu nedostupná

Zlínský kraj pro rok 2018 začal pracovat se systémem mimořádných výzev, jejichž vyhlášení je závislé na avizovaných mimořádných potřebách z terénu. Cílem je umožnit poskytovatelům reagujícím na aktuální potřeby z terénu, podat mimo klasický systém podávání rozvojových záměrů (jež se děje rok dopředu), rozvojový záměr, který může zareagovat na potřeby, které se v terénu objevily. Podpoření těchto rozvojových záměrů je závislé na objemu finančních prostředků. Zlínský kraj vyhláší „Program k podání Žádostí poskytovatelů sociálních služeb o finanční podporu z rozpočtu Zlínského kraje k zajištění priorit sociálních služeb na území Zlínského kraje pro rok 2018“, prostřednictvím kterého podporuje jednotlivé sociální služby vycházející z priorit definovaných ve strategických dokumentech Zlínského kraje, zejména ve Střednědobém plánu 2016 – 2019. Pro rok 2018 byla mezi vybranými sociálními službami mj. i raná péče.

3. Přidělování dotací – zohlednění finanční náročnosti oproti jiným službám, vč. potřebné motivace pracovníků

Zlínský kraj pracuje v modelaci obvyklých nákladů se skutečnostmi, které zohledňují cílovou skupinu, kterým se poskytuje sociální služba. Rozlišení těchto nákladů ovšem není tak podrobné, aby dokázalo zohlednit určitou diagnózu (např. osoby s PAS).

V rámci SPRSS je snahou Zlínského kraje začít pracovat v rámci obvyklých nákladů se specifiky, jež mohou přinášet různé cílové skupiny, tedy nejen PAS. Snahou je definovat tzv. „specifickou cílovou skupinu“, která je poskytovateli sociálních služeb opomíjena pro svou náročnou péči a specifika. Snahou bude zohlednit tuto skutečnost při modelaci obvyklých nákladů.

Souhlasím, že situace rodin mnohdy není řešena komplexně. V tomto smyslu již několik let také kraj, mimo jiné, zaměřuje svou metodickou činnost, avšak stále zde existují rezervy, na kterých je potřeba pracovat. Sociální práce by měla vycházet ze zjištěných potřeb konkrétní osoby a její rodiny, jejich vyhodnocení a naplánování kroků k řešení situace ve spolupráci s rodinou a dalšími zainteresovanými osobami a organizacemi. Sociální práce není neměnná, proto se snažíme volit postupy, které povedou k individuálnímu řešení situace.

Ve Zlínském kraji např. vzniklo od 1. 10. 2016 Centrum Áčko, p.o. které postupně otevírá sociální služby, jejichž hlavním cílem je podpora rodin dětí, rodičů, dětí a dospívajících s poruchou autistického spektra, ADHD, mentálním postižením.

K doporučení ve vztahu ke školským zařízením:

*„Krajům doporučuji, aby **vytvořily nástroj** (obdobně jako v případě mapování ne/dostupnosti sociálních služeb), **jak zjišťovat reálný stav vytiženosti, resp. přetíženosti SPC/PPP** (tedy od kterých aktérů a jak potřebné informace zjišťovat). Na základě těchto informací, aby následně **zajistily dostatečnou kapacitu SPC/PPP ve svém území**. Kraje by měly zjistit, kteří poskytovatelé a odborníci v jejich území diagnostiku (včetně diagnostiky pro účely podpůrných opatření ve školství) provádějí, jaké jsou „čekací“ doby a zda je kapacita dostatečná, příp. kde je ji třeba zvýšit.“*

Reálnou vytiženost školských poradenských zařízení (speciálně pedagogických center a pedagogicko-psychologických poraden) v rámci celé České republiky sleduje a vyhodnocuje Národní ústav pro vzdělávání (dále NUV), který je jejich odborným a metodickým garantem a koordinátorem. Činí tak na základě výsledků vyhodnocování podrobných statistických výkazů, které školy a školská zařízení povinně zpracovávají každý rok a na jejichž základě jsou jim přidělovány finanční prostředky ze státního rozpočtu.

V souvislosti se zahájením nového způsobu financování vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a s předpokládaným navýšením činností ve školských poradenských zařízeních při realizaci těchto změn zpracoval NUV podrobnou srovnávací studii dostatečnosti stávajících kapacit. Výsledkem bylo porovnání potřeby navýšení úvazků školských poradenských zařízení v souvislosti s počtem požadovaných činností při daném počtu klientů na pracovníka. Na základě těchto zjištění vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Rozvojový program na podporu navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních, jejichž personální kapacita je ve vztahu k počtu klientů nedostatečná. Ve Zlínském kraji bylo takto zjištěno, že všechna speciálně pedagogická centra mají v celorepublikovém srovnání personální kapacity dostatečné. Tomu odpovídá i skutečnost, že ve Zlínském kraji je ve speciálně pedagogických centrech dodržována legislativou stanovená doba tří měsíce od podání žádosti do předání výsledků vyšetření.

Případné navyšování personální kapacity školských poradenských zařízení ve Zlínském kraji již dlouhodobě znesnadňuje nedostatek kvalifikovaných pedagogických pracovníků (speciálních pedagogů a psychologů) v tomto regionu.

Soupis zařízení, ve kterých mohou rodiče autistických dětí hledat další pomoc, bude do všech nemocnic akutní péče působících ve Zlínském kraji i pediatrům předán.

S pozdravem

